

Regeringsbildning i Belgien

En komparativ studie över federalismens påverkan på
regeringsbildningen.

Abstract

Det här är en uppsats som handlar om hur federalism har påverkat regeringsbildningen i Belgien. Uppsatsens innehåll består av analyser av val och regeringsbildningen efter valen. Sammanlagt är det 10 val som har analyserats, och olika mönster från varje val har identifierats och sedan kopplats till problemformuleringen. Valen som analyserats är noggrant utvalda från tidsperioder som anses vara viktiga för att kunna besvara frågeställningen. Metoden som använts är en komparativ fallstudie. Det som jämförs är hur regeringsbildningen i Belgien har förändrats över tid. Men det har även använts en idealtyp som består av teorin om att partier tenderar att samarbeta med partier som står en ideologiskt nära. Resultatet av studien ledde fram till att federalismen har haft stor påverkan på regeringsbildandet i Belgien. Främst genom att federalismens idéer har spätt på det regionalistiska tänkandet hos belgarna.

Nyckelord: federalism, Belgien, regeringsbildning, regionalism, partier

Antal ord: 9 895

Innehållsförteckning

1	Introduktion	1
2	Frågeställning	2
3	Teori	3
4	Metod och empiri	5
5	Analys	7
5.1	Belgiens Partier	7
5.2	Parlamentsval innan federalismen.....	8
5.2.1	1954 Parlamentsval	8
5.2.2	1958 Parlamentsval	10
5.2.3	1961 Parlamentsval	11
5.2.4	1965 Parlamentsval	12
5.2.5	1968 Parlamentsval	12
5.3	Sammanfattning av valen innan federalism	13
5.4	Parlamentsval efter federalismen	15
5.4.1	1995 Parlamentsval	15
5.4.2	1999 Parlamentsval	16
5.4.3	2003 Parlamentsval	18
5.4.4	2007 Parlamentsval	19
5.4.5	2010 Parlamentsval	20
5.5	Sammanfattning av valen efter federalism.....	21
6	Slutsats	23
6.1	Resultat av analys.....	23
6.2	Slutdiskussion.....	23
7	Referenser	26

1 Introduktion

Belgien är ett delat land. Historiskt så har man alltid varit splittrat i två delar, med det fransktalande Vallonien i söder och det nederländska Flandern i norr. Denna konfliktlinje går tillbaka ända till Romarrikets dagar då romarna lyckades ockupera Vallonien, men aldrig kunde kuva de germanska stammarna norr om detta. Sen dess så har det romanska språket Franska varit dominant i Vallonien medan det germanska Nederländska varit språket i Flandern(Cullen, 1990:348).

Under senare tid så har de två regionerna utvecklats väldigt olika ekonomiskt. I början av industrialiseringen så var det Vallonien som lyckades bäst, med stora kol och stål industrier, medan Flandern låg efter. Detta har förändrats kraftigt under de senaste 50 åren, då Flandern är den region som har utvecklats medan de gamla industrierna i Vallonien har fått det allt svårare. Detta har lett till att Flandern har blivit allt mer dominant, då man även har runt 60 % av invånarna(Global Edge, 2011).

Både de lingvistiska och de ekonomiska skillnaderna har lett till att regionerna krävt allt mer självstyre. På 1970-talet började processen mot ett federalt Belgien med den första stats-reformen som gav de tre språkgrupperna(det finns en liten tysk minoritet) tre ”gemenskaper” med makt över språk och kultur. Landet delades även in i tre regioner: Flandern, Vallonien och Bryssel, som fick ökad makt över sin ekonomi(Alen-Peeters, 1995:8).

Under 80-talet fortsatte processen med en andra stats-reform där ännu mer självstyre delades ut, bl.a. så fick ”gemenskaperna” makt över utbildningsfrågor. År 1993 så var processen över och den sista stats-reformen skedde, vilket transformerade Belgien helt till en federal stat med två kammare och direkta val till regionala maktorgan(Global Edge, 2011).

2 Frågeställning

Detta arbete kommer att fokusera på regeringsbildningen i Belgien, och hur federalismen har påverkat partiernas sätt att bilda koalitionsregeringar. Anledningen till att detta är intressant är den konflikt mellan Belgiens olika regioner som har pågått under flera decennier. Att Belgien ses som ett rikt västeuropeiskt land men samtidigt dras med dessa problem gör det än mer intressant. Och om man jämför med Belgiens europeiska grannar så är de mer politiskt stabila än Belgien.

Den frågeställning som kommer att finnas i denna studie lyder: *"Hur har federalismen i Belgien påverkat partiernas tillvägagångssätt att bilda regering, tenderar de att bilda regering regionalistiskt eller ideologiskt?"*

När vi pratar om "sätt att bilda regering" så menar vi hur partierna väljer att samarbeta när det gäller regeringsbildning. Alltså vilka partier som sitter i regeringen tillsammans. Med "regionalistiskt" så menas att man väljer att samarbeta med partier ifrån samma region istället för de som är ideologiskt närmare. Med andra ord ifall det vallonska konservativa partiet sitter i regering med det vallonska socialdemokratiska partiet, istället för det flamländska konservativa partiet. Och "ideologiskt" betyder ifall partier tenderar att bilda regering med partier som står närmare på vänster/högerskalan. Med andra ord vallonska socialdemokrater samarbetar med flamländska socialdemokrater och vice versa.

I detta arbete så ställs alltså dessa fenomen mot varandra och det kommer att undersökas vad som är viktigt för de olika partierna i Belgien. Den definition av federalism som kommer att användas i arbetet är Rikers definition: "a political organization in which the activities of government are divided between regional governments and a central government in such a way that each kind of government has some activities on which it makes final decisions". Alltså att den federala och de regionala beslutsorganen har sista ordet inom vissa förbestämda områden.

Arbetet kommer att gå ut på att jämföra hur partiernas regeringsbildningar sett ut över tid. Den tid som kommer att undersökas är före 1970-talet då Belgien var en helt enhetlig stat. Och även efter 1993 då Belgien officiellt blev en helt federal stat. Anledningen till att åren emellan inte är så intressant för just denna undersökning är att arbetet kommer att fokusera på när Belgien var helt enhetligt och sedan helt federalt. Den tid som låg emellan dessa var en sorts blandperiod då Belgien var ett mellanting mellan en enhetsstat och en federal stat. Det skulle självklart vara intressant att se just vilka processer under denna tid som har lett till att partier väljer att samarbeta på olika sätt, men det kommer inte att kunna undersökas i detta begränsade arbete. Det får bli en fråga för framtida forskning.

3 Teori

Det har redan sagts att Belgien är ett speciellt land med dess, sett till sina grannar, förhållandevis stora politiska instabilitet. Just för att Belgien är så speciellt så kommer det vara spännande att se om teorier som i övriga fall anses stämma i verkligheten kan passa in på detta land.

Den teori som detta arbete kommer att fokusera på är Leisersons "minimum range"-teori (De Winter - Dumont, 2006). Denna går ut på att partier kommer att bilda regering efter hur ideologiskt nära de är på en höger-vänster skala, och man kommer även att försöka bilda en regering som är så liten som möjligt men ändå ha majoritet i parlamentet. Anledningen till detta är att det är mycket lättare att bilda regeringen med ett fåtal andra partier, då regeringsförhandlingarna kommer att vara enklare med färre parter som driver sina hjärtefrågor. Det är även viktigt att partierna ligger så nära varandra ideologiskt som möjligt kan också ses som något självklart då även detta kommer att leda till att regeringsförhandlingarna kommer att vara lättare. Sedan är det ju även troligare att partier kan tänka sig att sitta längre i regering med ideologiska bröder och att det kommer att leda till mindre konflikter över tid.

Rent generellt kan detta ses som en sund och bra teori som nästan är självklar. Dock kan det finnas problem när man ska applicera denna teori på fallet Belgien. I och med att Belgien är en federal stat med så stora regionala konflikter så bör teorin stöta på problem. I och med att det inte finns ett enda parti för hela Belgien så blir det svårare att hitta regeringspartners, eftersom det kommer att finnas så många partier i hela landet.

Samtidigt kan partierna i de olika regionerna bli väldigt olika när det gäller deras identitet. Det skulle inte vara otroligt om partierna nu satte den egna regionens intresse främst istället för deras rent ideologiska intresse på en höger-vänster skala. Som det redan har nämnts så har folket i Belgien drivit på att landet ska bli en federal stat, och därför så bör individerna i landet se sig själva som antingen valloner eller flamländare, detta borde ju självklart påverkat partierna eftersom de vill få så många röster som möjligt. Partierna skulle i sådana fall vilja spela på väljarnas identiteter för att få röster, och därför skaffa sig egna identiteter som vallonska eller flamländska partier. Allt detta skulle leda till att partierna som har möjlighet att bilda regering väljer att samarbeta med sina regionala syskonpartier istället för de ideologiska systerpartierna, just för att de kan identifiera sig med varandra. Detta skulle i så fall motsäga "minimum range"-teorin.

Samtidigt så skulle även det motsatta kunna hända i ett federalt Belgien, nämligen att det kommer att bli lättare för teorin att fungera. Detta eftersom ett land som blivit federalt har flyttat över en massa ansvarsområden till de delstatliga parlamenten och då kommer konfliktlinjerna i hela landet att minska. Eftersom de

frågor som förut har varit svåra att behandla i det nationella parlamentet för partierna i de olika regionerna kommer att lösas på delstatsnivå istället. Så därför bör partier ifrån de olika regionerna kunna samarbeta bättre nu när det gäller att bilda regering med partier ifrån andra regioner, men som har samma ideologi som man själva.

Då de redan nämnda problemen finns med "minimum range"-teorin på just fallet Belgien så kommer en idealtyp att användas för att se hur federalismen påverkat om teorin stämmer väl överens med verkligheten i detta fall. Den idealtyp som kommer att användas i arbetet kommer därför att ta sin utgångspunkt i Leisersons teori. I denna idealtyp så kommer partier att bilda regering helt efter ideologiska grunder, sett till en vänster-höger skala. Man kommer alltså att välja de partier som ligger nära en på höger-vänster skalan när man bildar regering. Samtidigt så kommer man att välja samarbetspartner så att man får en "minimum winning" regering, dvs att endast partier som krävs för att få majoritet i parlamentet kommer att finnas med i den slutgiltiga regeringen.

4 Metod och empiri

Den metod som kommer att användas i arbetet är en fallstudie som använder sig av idealtyper för att förklara. Detta kan ses som självklart då det endast är ett land som kommer att analyseras. Anledningen till att endast ett land har valts är att det passar väldigt bra in i vår forskningsdesign. Genom att titta på Belgien före och efter federalismen så kommer en slutsats att kunna dras lättare angående frågeställningen, som går ut på att se om federalismen påverkat regeringsbildningen. Detta eftersom vi nu kommer att jämföra efter en ”mest-lik”-design då man kan ta för givet att mycket i Belgien är lika före och efter att man blev en federal stat, utom just det som är målet att undersöka i arbetet: federalismen som en institution. Sedan kommer det ju självklart finnas bakomliggande orsaker som inte tas med i studien som kan tänkas ha påverkat partiets identitet. Exempel på sådana variabler skulle kunna vara ekonomi inom de olika regionerna, olika ideologiska vindar som dragit fram i Europa eller helt enkelt händelser under året som gått i landet. Dessa variabler är självklart väldigt intressanta, men detta arbete kommer inte att ta upp dessa då det helt enkelt inte kommer att finnas tid till detta i ett arbete av den här omfattningen.

Den beroende variabel som kommer att användas i arbetet är partiets agerande för att bilda regering, antingen med regionalistiska eller ideologiska tankesätt. Den oberoende variabel som anses påverka partiets beteende är federalism. Som redan förklarats i arbetet så är det just identiteten för partierna i regionen som är den underliggande orsaken till partiernas agerande vid federalism, men identitet har inte valts som en oberoende variabel i detta arbete då det är svårt att mäta och kan ses som ett något vagt uttryck. Federalism valdes istället just för att det är en faktor som påverkar partiernas identitet och är något som är lättare att mäta (antingen federal stat eller inte federal stat).

För att undersöka detta så kommer Belgien att undersökas över tid. Genom att titta på hur regeringsbildningen såg ut före och efter införandet av federalism så kommer en slutsats att kunna nås om federalismen har påverkat något. Mer precist så kommer fem efterföljande val före 1970-talet att undersökas och fem sammanhängande val efter 1993 kommer också att väljas ut. Anledningen till att just fem val har valts är för att det är så många val det har skett i Belgien sedan man formellt blev en federal stat och det kommer behövas flera observationer för att se om federalismen verkligen har haft någon effekt på partiets agerande. Så fem valtillfällen borde vara en lagom siffra för att se förändringar. Att inga val mellan 1970-1993 har valts är för att det under denna period skedde gradvisa förändringar mot en mer federal stat och kan ha gett upphov till små förändringar som är svåra att mäta. Därför anses det lättare att helt enkelt ta år när man inte alls var en helt enhetlig stat och sedan år när man var helt federal.

Varje val kommer att analyseras för sig själv. Analysprocessen kommer att genomföras genom att först kolla vad valresultatet blev och sedan jämföra detta med vilka som kunde bilda regering. Vidare kommer det att undersökas vilka partier som valt att bilda regering tillsammans, ifall regeringen är i majoritet, och ifall det finns något vallonskt parti eller flamländskt parti som tenderar att alltid vara med i regeringsbildningen. Mönster i regeringsbildandet kommer att försöka hittas, med det menas att man exempelvis kan hitta olika "fenomen" som fanns innan 70-talet som inte existerar idag.

Ett problem som kan uppstå är att de partier som fanns före 70-talet kanske inte existerar idag. Vissa partier har gått ihop, slutat existera och nya partier har uppkommit under tidens gång. Vad som kommer att få göras är att "spåra" upp dessa partier och se vilka de är föregångare till idag så att slutsatserna kommer att bli bättre än om man antagit att det är helt nya partier som kommit in i regeringen sedan innan 70-talet.

Förutom att titta på bara valresultaten och vilka som sitter i regeringen så kommer arbetet även att försöka ta upp hur själva regeringsbildandet har gått till. Tanken är att försöka se om det har funnits konflikter mellan partier och om detta finns till för att de kommer ifrån de olika regionerna. Kort innan detta arbete skrevs så satt Belgien utan regering under en lång period till exempel. Ett problem med detta är att det inte är lätt att hitta information om hur regeringsbildningen gått till innan 70-talet, men då de viktiga valen kommer att vara de efter att Belgien blivit federalt så kommer det inte att bli något problem att bara undersöka dessa djupare.

Efter att de enskilda valen har analyserats så kommer en sammanställning för varje val att skrivas samman för att se vad som hänt i just detta val. Så många mönster som möjligt kommer att försöka hittas och sedan kommer en förklaring att ges till varför de kan ha tänkas uppkommit och hur de har påverkat regeringsbildandet. Sedan så kommer en sammanställning på valen innan 70-talet att skrivas för att se om det fanns några gemensamma mönster för denna period, om det var så att något parti var dominant, om någon region ständigt kontrollerade regeringen osv. Sedan kommer samma analys att ske på åren efter 1993 och även de kommer att få en sammanställning. Sedan kommer även en sammanställning att ske för att se om det finns liknande mönster före och efter att Belgien blev federalt.

I slutsatsen så kommer forskningsfrågan att besvaras genom att se hur idealtypen som arbetet valt att arbeta efter stämmer överrens med det verkliga utfallet i Belgien. Förhoppningsvis så kommer ett mönster att kunna utläsas där partierna innan federalismen bildade regering främst efter en höger-vänster skala samtidigt som man ville ha en så liten regering som möjligt sett till antalet partier. Efter federalismen så bör man ha glidit ifrån idealtypen på grund av de orsaker som redan har nämnts, men det skulle även vara intressant om man inte har gjort det.

5 Analys

5.1 Belgiens Partier

Så gott som alla partier i Belgien finns idag i två versioner för de två olika regionerna i landet. Det finns ett parti för det fransktalande Vallonien och ett liknande parti för nederländska Flandern. Dock så har det inte alltid set ut på detta sätt, utan partierna var för inte så länge sedan enade i hela landet. För att göra den följande analysen lättare för läsaren och författarna så kommer en genomgång av partiernas historia och vilka namn de har haft genom analysperioden som kommer att gås igenom i arbetet. Denna del kommer även att visa vart partierna står på en vänster-höger skala. För att inte denna sektion ska bli alltför stor så kommer endast de partier som anses viktiga och stora att tas upp.

Det första partiet som bildades i Belgien var det Liberala partiet. Detta skedde år 1846, och det var först på 1880-talet som ett andra parti bildades: det Katolska partiet (senare Kristdemokratiska partiet), som en motpol till liberalerna. Under samma årtionde bildades även det Socialdemokratiska partiet. I början av vår analysperiod är det dessa tre stora partier som är de dominanta, och det har alltid varit så historiskt (Deschouwer, 1992:121).

De mindre partierna som finns under vår analysperiod är Kommunisterna, som bildades först på 1920-talet. Under detta årtionde bildades även Flamländska Nationalist partiet, och som namnet antyder så var man ett parti som ville ha större självständighet för Flandern. Detta parti är föregångaren till Folkunionen, som finns under arbetets analysperiod, och senare blev detta parti dagens Vlams Block/ Vlams Belang (Deschouwer, 1992:121).

Som Folkunionen redan har visat så finns det även partier som vill ha större regionalt självstyre för sina egna regioner. Under studiens tidsperiod finns det Vallonska Partiet, som så klart vill ha större självständighet för Vallonien och senare Front National som är det moderna regionalistiska partiet. Under en tid fanns även Brysselpartiet, som var ett regionalt parti för Bryssel (Deschouwer, 1992:121).

Efter 1960-talet så skedde stora förändringar för de existerande traditionella partierna. På grund av en ökad känsla för den egna regionen och språket så har partierna börjat att splittrats så att det finns två olika partier i varje region. Detta skedde med Kristdemokraterna 1968, Liberala partiet 1971 och socialdemokraterna 1978 (Deschouwer, 1992:121).

De moderna partier som är värda att nämna är de två ekologistiska partier som bildats på 1980-talet. Flanderns miljöparti heter AGALEV medan motsvarande parti i Vallonien kallas för Ecolo (Deschouwer, 1992:121).

Nedan finns en tabell över vart de stora partierna under vår tidsperiod står på en klassisk höger-vänster skala. Denna sammanställning har skett efter insamling av fakta ifrån Duane Swanks kodbok(2012: 4) och Université Libre de Bruxelles' sammanställning över valresultaten under våra perioder(ULB, 2012). Tabellen tar även upp vilka partier som varit föregångare till dagens partier. Dock så kommer endast partier som funnits under den tidsperiod som kommer att mätas att tas upp, alltså inget om partierna under 1970-93.

Vänster:

Nuvarande parti	Tidigare namn
PTB(Kommunistpartiet)	PCB-KPB
SP(Flamländska socialistpartiet)	PSB-BSP(Gemensamt socialistparti)
PS(Franska socialistpartiet)	
Groen!(Flamländska ekologisk)	AGALEV
Ecolo(Franska ekologisk)	

Center KD:

Nuvarande parti	Tidigare namn	
CD&V(Flamländska kristdemokrater)	CVP	CVP-PSC(Gemensamt kristdemokratiskt parti)
CDH(Franska kristdemokraterna)	PSC	

Höger:

Nuvarande parti	Tidigare namn		
Open-VLD(Flamländska liberalerna)	VLD	PLP-PVV(Gemensamt liberalt parti)	PL-LP
MR(Franska liberalerna)	PRL-FDF		
Vlaams Belang(Flamländska regionalister)	Vlaams Blok	VU(Folkunionen)	
FN(Franska regionalister)	RW		

5.2 Parlamentsval innan federalismen

I följande stycke så kommer fem val innan federaliseringsprocessen började att analyseras. Då den första reformen för en ökad självständighet för regionerna började på 1970-talet så kommer helt enkelt de fem val till parlamentet som hållits innan detta att tas upp.

5.2.1 1954 Parlamentsval

Det första valet som ska analyseras är parlamentsvalet 1954. Där det var sex partier som erhöll platser i parlamentet: kristdemokraterna, socialdemokraterna (de två dominerande partierna), liberalerna (det medelstora partiet), kommunisterna, Katolska dissidenter (Katolsk splittring) och Folkunionen (ULB, 2012).

I tabell 1 nedan så redovisas valresultatet. Tabellen visar tydligt och klart att kristdemokraterna är vinnarna med 44,81% av mandaten. Inte långt efter kommer socialdemokraterna med 40,57% av mandaten (ULB, 2012). Man kan också tydligt se att det är de två partierna som dominerar den belgiska politiken vid denna tid. ”Gapet” mellan de två största partierna och det tredje största partiet är anmärkningsvärt stort. Men samtidigt får ”trean” en förvånansvärt stor roll i regeringsbildningen, vilket framkommer senare i detta avsnitt.

Vidare till de minsta partierna så kan man se att de har så pass få mandat att de sannolikt inte kommer vara delaktiga i regeringsbildandet enligt teorin som använts i studien.

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
CVP-PSC	Kristdemokrati		95	44,81
PSB-BSP	Socialism		86	40,57
PL-LP	Liberalism		25	11,79
PCB-KPB	Kommunism		4	1,89
Liberala socialistisk samverkan			0	0,00
Catholiques dissidents			1	0,47
Volksunie	Regionalism	Flandern	1	0,47

Regeringen efter 1954 års val blev en koalition mellan socialdemokraterna och liberalerna. Regeringschef blev socialdemokraten Achille Van Acker (Premiere, 2012).

Kristdemokraterna som erhöll flest röster kunde alltså inte bilda regering då den ”social-liberala” koalitionen fick majoritet i parlamentet. Vad man kan dra som slutsats av detta är att liberalerna fick en vågmästarroll efter valet.

De blir vågmästare på grund av att de andra stora partierna vill och måste samarbeta med dem för att erhålla majoritet i parlamentet och på så sätt bilda regering. Vilket innebar att kristdemokraterna inte hade en chans att bilda en allians med de övriga partierna. För det första för att de inte kunde få majoritet i parlamentet. Och för det andra för att de ligger långt ifrån varandra på den ”ideologiska skalan”. Vilket stämmer överens med Leisersons teori, om att partier tenderar att bilda koalition med partier som står en närmst rent ideologiskt. Samt att de vill bilda koalitioner som inte är ”överflödiga”, med andra ord koalitioner som ger dem precis så många mandat de behöver för att få majoritet i parlamentet (De Winter - Dumont, 2006).

Denna regering lyckades sitta under hela mandatperioden, så det var en stabil regering (ULB, 2012). Så partierna lyckades väl med att samarbeta för att behålla sin majoritet i parlamentet, vilket också stämmer väl med teorin om att partier som ligger nära varandra ideologiskt är de som lyckas bilda stabila koalitionsregeringar.

5.2.2 1958 Parlamentsval

Nästa parlamentsval skedde år 1958. Det var fem partier som kom i parlamentet detta val, kristdemokraterna, socialdemokraterna(som är de två dominerande partierna), liberalerna(som är ett medelstort parti), kommunisterna och Folkunionen(småpartierna).

Det var kristdemokraterna som blev det största partiet, och det var även kristdemokraterna som var det enda partiet som ökade sin mandatandel. Dock så fick inte kristdemokraterna egen majoritet i parlamentet, utan hamnade precis under detta med två platser, med 49 procent av parlamentsplatserna.

socialdemokraterna och liberalerna fick tillsammans 105 platser, alltså en plats ifrån egen majoritet, vilket skulle vara ett större alternativ till kristdemokraterna, men ändå så skulle man varit beroende av ett annat parti för att få majoriteten. (ULB, 2012)

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
CVP-PSC	Kristdemokrati		104	49,06
PSB-BSP	Socialism		84	39,62
PL-LP	Liberalism		21	9,91
PCB-KPB	Kommunism		2	0,94
Liberala socialistisk samverkan			0	
Volksunie	Regionalism	Flandern	1	0,47

Den regering som bildades efter detta val var en minoritetsregering som styrdes av kristdemokraterna, dock fanns minoritetsregeringen endast i ett halvår. I november samma år så gick liberalerna med i regeringen. Premiärminister blev Gaston Eyskens(Premiere, 2012).

Som vi ser i valresultatet så är det inte en fördel för socialdemokraterna och kristdemokraterna att vara de dominerande partierna eftersom de ända alltid måste söka stöd ifrån liberalerna. Så trots att liberalerna är ett medelstort parti så är man inflytelserikt när det gäller regeringsbildning. Just att liberalerna är inflytelserika märker man genom att kristdemokraternas minoritetsregering endast lyckades sitta ensamma vid makten i ett halvår innan man var tvungen att släppa in liberalerna i regeringen.

Det som även märktes i valresultatet är att kommunisterna skulle kunnat ha en vågmästarroll genom att de partier som ligger ideologiskt nära skulle gå ihop för att bilda regering. Alltså så skulle kristdemokraterna och folkunion gått ihop till höger och socialdemokraterna och kommunisterna till vänster och båda skulle sedan ha 105 platser var och sakna en plats för majoritet. Då skulle kommunisterna kunnat vara de som bestämde regeringen. Men man skulle kunna tänka sig att kommunisterna var ett part som ingen ville samarbeta med, och därför bildades en minoritetsregering först.

En annan sak som är intressant i detta val är varför socialdemokraterna och liberalerna inte valde att bilda regering, precis som man gjort i förra valet. Man skulle tillsammans ha större andel i parlamentet än kristdemokraterna, dock ingen majoritet. Det troliga är att de kände att de inte skulle ha någon chans eftersom de

inte skulle ha någon egen majoritet och inte ville söka stöd i något av de små partierna.

Det bör dock nämnas att denna regering endast satt kvar i tre år, alltså inte hela mandatperioden som är på fyra år (UBL, 2012). Så även om kristdemokraterna fick med sig liberalerna i regeringen så kunde man inte samsas och nyval var tvunget att hållas.

5.2.3 1961 Parlamentsval

Det tredje parlamentsvalet skedde 1961. I detta val var det sju partier som erhöll platser i parlamentet, varav två nya partier. De två nya partierna var "Katolska dissident" partiet och ett okänt parti som står under "övriga" i tabellen nedan.

Likt tidigare val så blev kristdemokraterna det största partiet med 96 mandat och socialdemokraterna näst störst med 84 mandat. Även i detta val erhöll inget parti egen majoritet. Om man ser till föregående val så verkar det som att det partiet som har flest mandat men inte egen majoritet strävar efter att bilda koalition med andra partier. Varför de gör det kan vara att det är svårt att styra landet med en minoritetsregering, och därav söker man stöd från andra partier.

Värt att nämna är att kristdemokraterna backade med 8 mandat medan socialdemokraterna satt kvar med 84 mandat. Samtidigt som de mer radikala partierna (Kommunisterna och Folkunionen) gick framåt (ULB, 2012).

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
CVP-PSC	Kristdemokrati		96	45,28
PSB-BSP	Socialism		84	39,62
PL-LP	Liberalism		20	9,43
PCB-KPB	Kommunism		5	2,36
Catholiques dissidents			1	0,47
Volksunie	Regionalism	Flandern	5	2,36
Övriga			1	0,47

Efter valet såg regeringsbildningen ut som så att kristdemokraterna bildade koalition med socialdemokraterna, där Théo Lefèvre blev regeringschef (Premiere, 2012). Den här regeringsbildningen är den första som analyseras där de två största partierna bildade regering. I tidigare val har det varit ett stort parti och ett lite mindre parti som bildat regering. Vad som gör detta valet intressant är att de två partierna har ungefär lika många mandat. Vilket kan komplicera processen när ministerposter skall fördelas. Med andra ord så kan det vara svårt att komma överens om hur många "tung" ministerposter socialdemokraterna skall få, i proportion till de "resurser" som partiet bidragit med till koalitionen. Därför är det också intressant att fråga sig varför kristdemokraterna inte valde att fortsätta koalitionen med liberalerna sen förra mandatperioden.

En koalition mellan Kristdemokraterna och liberalerna hade varit till fördel för det först nämnda, av den anledningen att de inte hade behövt ge liberalerna "tung" ministerposter. Vilket man blev tvungen att ge socialdemokraterna i regeringsbildandet.

5.2.4 1965 Parlamentsval

Efter 1965 års parlamentsval så blev Kristdemokraterna återigen det parti som vann flest platser i parlamentet. Men även fast man vann flest platser har man tappat 19 platser sen förra parlamentsvalet. Man har alltså backat rätt rejält. socialdemokraterna blev återigen näst största parti med 64 mandat följt av liberalerna som erhöll 48 platser i parlamentet. Notera att de partier som varit de ”dominerande” partierna senaste valen har backat, medan liberalerna och Folkunionen har fördubblat sina mandat i parlamentet(ULB, 2012).

Mönstret från tidigare val att inget parti lyckas få egen majoritet upprepar sig. Samtidigt som liberalernas framgångar i detta val har ökat konkurrensen mellan de tre största partierna. Det kom in tre nya partier i parlamentet efter detta val. Det var Vallonska arbetarpartiet, Vallonska nationalistpartiet och Brysselpartiet. Samtidigt förlorade Catholiques dissidents sitt mandat. Det intressanta med detta valresultat är att det kom in tre nya ”regionalistiska” partier. Vilket visar på att den politiska sfären i Belgien förändras, och många väljare börjar mer och mer identifiera sig med regionalistiska partier. T.ex. kan socialdemokraterna förlorat många röster till det Vallonska arbetarpartiet, vilket kan bero på att de identifierar sig mer med vallonska arbetare än flamländska arbetare (ULB, 2012).

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
CVP-PSC	Kristdemokrati		77	36,32
PSB-BSP*	Socialism		64	30,19
PL-LP	Liberalism		48	22,64
PCB-KPB	Kommunism		6	2,83
Catholiques dissidents				0,00
Volksunie	Regionalism	Flandern	12	5,66
FDF	Regionalism	Vallonien	3	1,42
FDW			0	0,00
FW	Regionalism	Vallonien	1	0,47
PWT	Regionalism	Vallonien	1	0,47

**=Regeringsombildning efter 6 månader, då en ny koalition mellan CVP-PSC och PL-LP bildades*

Den första regeringsbildningen efter valet blev en liknande koalition sen förra valet mellan Kristdemokraterna och socialdemokraterna. Men den här gången blev Pierre Harmel regeringschef. Koalitionen erhöll 66,51% av mandaten i parlamentet. Likt förra valet så väljer de två största partierna bilda regering, vilket betyder att Kristdemokraterna måste ge socialdemokraterna några ”tung” ministerposter. Detta hade man också behövt göra i en Koalition med liberalerna, men kanske inte lika många. Koalitionen mellan Kristdemokraterna och socialdemokraterna varade bara i 9 månader. Den nya koalitionen blev ett samarbete mellan Kristdemokraterna och liberalerna, och regeringschef blev Paul Vanden Boeynants(Premiere, 2012).

5.2.5 1968 Parlamentsval

Valresultatet vid 1968 års parlamentsval sticker ut lite från de tidigare valen. Inför detta val har det tidigare största partiet splittrats, kristdemokraterna. Det har delats upp i en vallonsk del och en flamländsk del. Det var även i detta val som socialdemokraterna blev det största partiet (ULB, 2012).

Att socialdemokraterna blev det största partiet berodde främst på att Kristdemokraterna splittrades, samtidigt som de båda kristdemokratiska partierna tappade väljare. Liberalerna är fortfarande det tredje största partiet, men har närmat sig S och KD, genom att de partierna tappar väljare samtidigt som liberalerna inte har tappat så mycket. Valet blev mest framgångsrikt för Folkunionen som ökade med 8 mandat sen förra valet. Det parti som socialdemokraterna tappade väljare till förra valet, PWT åkte ur parlamentet 1968. Men de i sin tur förlorade väljare till det nya vallonska regionalistiska partiet, Rassemblement Wallon.

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
CVP	Kristdemokrati	Flandern	50	23,58
PSB-BSP	Socialism		59	27,83
PLP-PVV	Liberalism		47	22,17
PCB-KPB	Kommunism		5	2,36
PSC	Kristdemokrati	Vallonien	19	8,96
RW	Regionalism	Vallonien	5	2,36
VU	Regionalism	Flandern	20	9,43
DFD	Regionalism	Bryssel	7	3,30

Regeringen blev en koalition mellan socialdemokraterna och de båda kristdemokratiska partierna. Tillsammans erhöll de 60,37 % av platserna i parlamentet. Gaston Eyskens blev återigen regeringschef. Men vad som är intressant med det är att han är kristdemokrat. Så även fast socialdemokraterna blev det största partiet i koalitionen så blev inte en socialdemokrat regeringschef. Anledningen till det är att de två kristdemokratiska partierna hade fler mandat tillsammans, och på så sätt ansåg dem det som lämpligt att en kristdemokrat blev regeringschef. Koalitionen var relativt stabil, med tanke på att det var tre partier som satt i den. De lyckades ”hålla ihop” hela mandatperioden. Jämfört med tidigare val då koalitioner inte alltid varit lika ”stabila”.

5.3 Sammanfattning av valen innan federalism

För att koppla samman till frågeställningen och idealtypen som detta arbete har utgått ifrån, så kommer ett antal mönster i valen innan federalismen att belysas. Om man börjar med att se vilka typer av regeringar som bildats efter de fem valen. Det finns inget parti som har vunnit egen majoritet i parlamentet, vilket innebär att koalitioner har bildats i samtliga val sedan 1954. Det har varit två dominerande partier som har haft chansen att bilda koalition, Kristdemokraterna (KD) och socialdemokraterna (S). KD och S dominansen har lett till att det alltid har varit en majoritetsregering, då de oftast bara ha behövt stöd från ett parti

(liberalerna). Detta eftersom KD och S haft så pass många mandat att de inte behöver mer än ett parti att samarbeta med.

Totalt har det varit tre koalitioner mellan KD och S, två koalitioner mellan KD och liberalerna och en mellan S och liberalerna. Frågan man kan ställa sig då är hur det kommer sig att KD och S lyckats bilda flest koalitioner? Det är egentligen inte ett ovanligt fenomen. Då det stämmer överens med vår teori att partier som står nära varandra ideologiskt tenderar att ha lättare att samarbeta med varandra än med mer ”främmande” partier(De Winter - Dumont, 2006). Det tenderar att oftast vara två partier som sitter i regeringen, vilket främst beror på att det är två dominerande partier som har överlägset fler mandat än de andra. Med andra ord så är det en liten mångfald på partier med över 20 % av mandaten i parlamentet. Men det är ett val som sticker ut lite. Vid 1968 års val hade KD splittrats upp i två olika partier, men båda partierna satt med i regeringen. Rent praktiskt satt tre partier i regeringen men å andra sidan var de två KD partierna ideologiskt nära varandra så de hade lätt att samarbeta.

Vad som är utmärkande för några av regeringsbildningarna under denna period är att KD och S har lyckats bilda regering tre gånger. Vad som gör det utmärkande är att de partierna tillsammans har fått över 60 %. Vilket ”tvingar” KD att ge S tunga ministerposter, vilket de inte hade behövt i en koalition med liberalerna. Detta motsäger teorin om ”minimum seats” (De Winter - Dumont, 2006) som denna studies idealtyp utgår ifrån, att partier som erhåller flest mandat, strävar efter att bilda koalition med ett så litet parti som möjligt så man precis majoritet i parlamentet. En fråga man kan ställa sig är varför KD inte valde att samarbeta oftare med liberalerna? Detta kan bero på olika faktorer. En är att liberalerna står för långt till höger i vissa frågor t.ex. Gallagher förklarar att katolska kristdemokrater tenderar att ligga nära socialdemokrater i socioekonomiska frågor(Gallagher et al., 2011:256). En annan förklaring till att ”minimum seats” har svårt att fungera i Belgien är att de tre största partierna föredrar att bilda regering med varandra är för att de är så pass mycket större än övriga partier. Men också att de ligger relativt nära mitten på den ideologiska skalan. Samtidigt som de övriga partierna är lite mer extrema än de tre största partierna.

En annan teori som passar in är teorin om ”minimum parties” av Leiserson(De Winter - Dumont, 2006). Den går ut på att de vill samarbeta med så få partier som möjligt men samtidigt få majoritet av mandaten. Anledning till att man vill samarbeta med så få partier som möjligt, är för att man vill underlätta förhandlingsprocessen partierna emellan. För att knyta an till de val som analyserats så kan man se att denna teori passar in på den belgiska regeringsprocessen. Då det i 4 av 5 fall bara varit två partier i regeringen.

De partier som har samarbetat mest är S och KD, som suttit sammanlagt tre gånger i regeringen tillsammans under dessa fem val. Vid två tillfällen har KD och liberalerna suttit i regering, och ett tillfälle har S och liberalerna bildat regering. Genom att se till dessa regeringar kan man dra slutsatsen av att KD har varit dominerande i regeringsbildningen, de har suttit i regering 4 av 5 gånger under denna period. Att de suttit så ofta i regering kan förklaras med att de är lite av ett medianparti(De Winter - Dumont, 2006). Med andra ord ligger de i mitten

av höger-vänsterskalan (se stycke 5.1), och på så sätt har de lätt att samarbeta med både S och liberalerna.

Övriga mönster som man kan se är från vilket parti primärministrarna kommit ifrån. Fyra av fem premiärministrar har kommit från KD, medan en har kommit från S. En intressant notis är att ingen av premiärministrarna har varit från Vallonien, utan tre har varit från Flandern och två är från Brysselregionen (detta har undersökts genom att se till personens födelsestad). Vad som också är intressant är att ingen premiärminister har suttit två mandatperioder i rad, även fast samma parti har suttit i regering två mandatperioder i rad.

5.4 Parlamentsval efter federalismen

I detta stycke så kommer de fem val som skett efter att federaliseringsprocessen blivit avklarad att analyseras. Dessa val börjar först 1995, alltså två år efter att Belgien formellt blev en federal stat, och fortsätter sedan till det senaste valet innan detta arbete skrevs.

5.4.1 1995 Parlamentsval

1995 års parlamentsval var det första valet sedan Belgien formellt blev en federal stat. Och sedan det senaste valet som analyserades (1968) har en rad reformer tillkommit, som givit regionerna mer självständighet. De olika partierna har antingen splittrats eller bytt namn. Det parti som erhöll flest mandat i detta val var de Flamländska kristdemokraterna (FKD) som vann 29 mandat i parlamentet. socialdemokraterna (VS), med 21 mandat vardera. Till skillnad från tidigare analyserade valresultat så finns det inga partier som ”dominerar” över de andra. Mandaten är mycket mer utspritt än tidigare, vilket torde bero på att mångfalden av partier i parlamentet har ökat sedan 50 och 60-talet. Men man kan fortfarande se att det är de kristdemokratiska, socialdemokratiska och liberala partierna som lockar flest väljare (ULB, 2012).

Jämfört med valen som analyserades tidigare kan man se att det uppstått en spricka mellan de olika regionerna. Dels kan man se att partierna delar upp sig i en vallonsk del och en flamländsk del. Med andra ord har det hänt mycket mellan 70 och 90-talet som ökat spänningarna mellan regionerna.

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
Agalev	Gröna	Flandern	5	3,33
SP	Socialism	Flandern	20	13,33
VB	Extremhöger	Flandern	11	7,33
VU	Regionalism	Flandern	5	3,33
VLD	Liberalism	Flandern	21	14,00
CVP	Kristdemokrati	Flandern	29	19,33
Ecolo	Gröna	Vallonien	6	4,00
PS	Socialism	Vallonien	21	14,00

PRL-FDF	Liberalism	Vallonien	18	12,00
PSC	Kristdemokrati	Vallonien	12	8,00
FN	Extremhöger	Vallonien	2	1,33

Regeringsbildningen efter detta val blev en koalition mellan FKD(Flamländska kristdemokraterna), FS(Flamländska socialisterna), VKD(Vallonska kristdemokraterna) och VS. Denna koalition satt även tillsammans i förra mandatperioden (1991-1995). Koalitionen fick tillsammans 54,66 % av mandaterna och erhöll majoritet i parlamentet. Genom att mångfalden av partier i parlamentet har ökat så blir det vinnande partiet tvungna att bilda koalitioner med relativt många partier. Jämfört med valen innan 70-talet då det max var tre partier i en koalition, resten två. Vad detta kan medföra framöver är att det kan bli svårare att bilda regering och att det kan bli svårare att hålla ihop regeringen (Deruette, 1996:289).

Ministerposterna i denna regering fördelades väl i proportion till de resurser partierna medförde till koalitionen. FKD fick fem mandat, likaså VS, FS fick tre mandat och VKD fick två mandat. Premiärminister blev FKD's Jean-Luc Dehaene. I en koalition likt denna så finns det inget direkt vinnande parti. Med andra ord så har partierna relativt lika starka resurser som de medför till koalitionen. Vilket betyder att antalet "tunga" ministerposter kan bli jämt fördelat mellan partierna. Möjligtvis skulle FKD få en mer "tung" ministerpost i denna regering då de har lite fler mandat i parlamentet än de övriga partierna. Frågan man kan ställa sig är då ifall det parti som "leder koalitionen" måste fördela de tunga ministerposterna jämt? Genom att inte göra det riskerar det att uppstå ett missnöje inom koalitionen, och då finns risken att koalitionen upplöses. Men regeringsbildningen 1995 fördelas posterna relativt jämt, för att motverka konflikter (Deruette, 1996:289).

5.4.2 1999 Parlamentsval

Under 1999 år parlamentsval fortsatte trenden med att många partier kom in i parlamentet. Detta år så kom 11 partier in i Belgiens andra kammare. Det största partiet blev de flamländska liberalerna(VLD), som följdes av de flamländska kristdemokraterna(CVP). Andra partier som fick över 10 procent var de vallonska socialdemokraterna(PS), de vallonska liberalerna(PRL-FDF) och Vlaams Blok(VB). Sedan kom de gröna och resten av de klassiska partierna ifrån de olika regionerna in i parlamentet, men de fick under 10 procent(ULB, 2012).

Något som är värt att nämna är att de största partierna i detta val kommer ifrån samtliga politiska familjer. De tre största kommer exempelvis ifrån de tre traditionella partierna liberalerna, kristdemokraterna och socialdemokraterna, men de är ifrån olika regioner. Det finns alltså inte ett enda parti med samma ideologi ifrån de båda regionerna som varit speciellt dominant. Den enda kandidaten till detta skulle vara de liberala partierna som båda fick över 10 procent.

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
Agalev	Gröna	Flandern	9	6,00

SP	Socialism	Flandern	14	9,33
VB	Extremhöger	Flandern	15	10,00
VU	Regionalism	Flandern	8	5,33
VLD	Liberalism	Flandern	23	15,33
CVP	Kristdemokrati	Flandern	22	14,67
PS	Socialism	Vallonien	19	12,67
Ecolo	Gröna	Vallonien	11	7,33
PRL-FDF	Liberalism	Vallonien	18	12,00
PSC	Kristdemokrati	Vallonien	10	6,67
FN	Extremhöger	Vallonien	1	0,67

Eftersom VLD blev det största partiet var det även de som blev utsedda att bilda regering av kungen. En regering lyckades bildas relativt snabbt och i denna satt sex partier: liberalerna(VLD, PRL-FDF), socialdemokraterna(SP, PS) och de gröna(Agalev, Ecolo). Regeringen leddes av Guy Verhofstadt ifrån VLD(Rihoux, 2000:343).

Sett till hur många mandat denna regering hade i parlamentet sitter man på 62,5 procent av platserna. Detta är en mycket stor majoritet i den andra kammaren och regeringen har valt att ta in mer partier än vad som behövs för att få majoritet i parlamentet. Som nämnts tidigare så kommer regeringsbildande partier att försöka få med sig det minsta antal partier, eller samarbeta med så små partier som möjligt för att inte behöva ge ifrån sig så många kabinetsposter. VLD skulle ha kunnat välja bort ett av de partier som man nu valt att samarbeta med och ändå få precis över 50 procent av mandaten, ett förslag skulle ha varit att välja bort de flamländska socialdemokraterna eller de vallonska liberalerna då de är de två största partierna som kan tas bort utan att regeringen förlorar majoriteten. En anledning till att man inte gjort detta är att partierna fortfarande är nära så varandra, att båda partierna i en viss partigrupp kräver att vara med i samarbetet. Sedan är det ju självklart lättare att driva igenom lagförslag med en större majoritet i parlamentet.

När det gäller regeringssammansättningen blev varje parti tilldelade platser efter hur mycket de bidrog med till regeringen när det kommer till mandat. VLD plockade om möjligt på sig extra mycket platser som regeringsbildare då man satt med femministerposter medan PS som inte var långt efter endast fick tre poster, lika många som det lilla SP. Ser man till den etniska fördelningen av poster så fick flamländarna 10 poster medan vallonerna fick 8, vilket kan ses som underligt då de båda etniska grupperna båda bidrog med exakt samma antal mandat till regeringen(48st)(Rihoux, 2000:340).

En annan sak som man kan se i regeringsposterna är att liberalerna fick de viktiga posterna som finansminister, utrikesminister och justitieminister förutom premiärministerposten, men det var de vallonska liberalerna som fick tillsätta finansministern och utrikesministern, två av de mest prestigefyllda posterna, fastän man endast var det tredje största partiet i regeringen. Detta beror på att liberalerna väljer att samarbeta för att de vill att de helt enkelt är ideologiskt lika(Rihoux, 2000:341).

Något annat som är underligt är att liberalerna väljer att samarbeta med de gröna och socialdemokraterna i en regering. Socialdemokraterna skulle ha kunnat

bytas ut mot kristdemokraterna, som ligger mycket närmare de liberala ideologiskt(se sektion 5.1). En förklaring till detta är att kristdemokraterna ses som ledare för den gamla regeringen, som väljarna tydligt straffat i detta val, och att liberalerna inför valet lovat en kursändring ifrån denna regering. Att regeringen innehöll så olika ideologiska partier skapade dock konflikter under hela mandatperioden(Rihoux et al, 2001:257)(Rihoux et al, 2002:920). Dock lyckades denna osannolika regering sitta kvar under hela mandatperioden.

5.4.3 2003 Parlamentsval

Nästa val till parlamentet skedde år 2003. Det var samma partier som kom in i parlamentet, även om en del namnbyten har skett. Dock minskade partierna i parlamentet till 10 då AGALEV inte fick någon plats.

De största partierna sett till mandaten i parlamenten blev de flamländska liberalerna(VLD) som fick exakt lika många som de vallonska socialdemokraterna(PS). Inte långt efter dem kom de vallonska liberalerna(MR) och de flamländska socialdemokraterna(SP.A-Spirit). Man kan se en tydlig trend där liberalerna och socialdemokraterna är de som dominerar politiken i detta val, där socialdemokraterna är störst i Vallonien medan liberalerna främst har stöd i Flandern(ULB, 2012).

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
VLD	Liberalism	Flandern	25	16,67
SP.A-Spirit	Socialism	Flandern	23	15,33
CD&V	Kristdemokrati	Flandern	21	14,00
PS	Socialism	Vallonien	25	16,67
VI.Blok	Extremhöger	Flandern	18	12,00
MR	Liberalism	Vallonien	24	16,00
CDH	Kristdemokrati	Vallonien	8	5,33
NV-A	Regionalism	Flandern	1	0,67
Ecolo	Gröna	Vallonien	4	2,67
FN	Extremhöger	Vallonien	1	0,67

Regeringsbildningen efter detta val tog 52 dagar(Rihoux et al, 2004: 957), vilket är anmärkningsvärt då de två partifamiljer som vunnit valet suttit i regering med varandra den tidigare mandatperioden. Detta kan dock förklaras med att de partier som till slut satt i regering med varandra var ungefär lika stora, och detta ledde till problem när det kom till förhandlingarna.

Precis som i förra valet blev det Verhofstadt ifrån VLD som blev regeringsbildare och premiärminister. Han valde att samarbeta med det liberala vallonska partiet och de två socialdemokratiska partierna och tillsammans fick denna regering 64,5 av mandaten i parlamentet(Rihoux et al, 2004:957). Det blev återigen en stor majoritet i parlamentet för regeringen, även om man inte innehöll så många partier. Man kan även se att det inte finns några överflödiga partier i denna regering då det minsta partiet(SP.A-Spirit) krävs för att det ska bli en majoritet.

Det är dock anmärkningsvärt att liberalerna väljer att samarbeta med socialdemokraterna även i detta val, då man borde ligga mycket närmare de kristdemokratiska partierna rent ideologiskt (se sektion 5.1) samtidigt som man kan få över 50 procent genom att välja att samarbeta med dem istället. Skulle ett samarbete med kristdemokraterna ske så skulle liberalerna kunna ge ifrån sig färre ministerposter också, då de kristdemokratiska partierna är mycket mindre. En förklaring till detta skulle vara att de kristdemokratiska partierna straffats av väljarna och liberalerna vill inte samarbeta med dessa då väljarna inte skulle önska detta. Samtidigt har man samarbetat med socialdemokraterna i det förra valet, och blev belönade av väljarna i valresultatet.

Om man kollar närmare på ministerposterna har nästan alla partier fått lika många platser i regeringen, vilket inte är så konstigt då de är ungefär lika stora. Det som är lite underligt är att det minsta partiet, SP.A-Spirit, fått en post mer än de andra, men det är självklart att de inte fått de tyngsta posterna. Ser man på vilka platser det är som man har fått så har vallonerna lyckats plocka på sig de tre viktiga posterna justitieminister, finansminister och utrikesminister. Dock är det socialdemokraterna som har fått justitieministern medan liberalerna har fått finansministern och utrikesministern (Rihoux et al, 2004:954-955).

5.4.4 2007 Parlamentsval

I de senaste parlamentsvalen i Belgien har mångfalden av partier som ställer upp i valen ökat kraftigt. 2007 års parlamentsval var inget undantag. Samtidigt som många partier ställde upp var det samma partier sen förra valet som fick mandat i parlamentet. Vinnaren i valet blev CD&V-N-VA som erhöll 30 mandat. Jämfört med valet 2003 så är det mer blandning av höger- och vänsterpartier. T.ex. är Vallonien starkt representerade av liberaler och socialister, lika så Flandern. Och det är fortfarande de ”klassiska partierna” som dominerar i parlamentet (ULB, 2012).

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
CD&V-N-VA	Kristdemokrati/Regionalism	Flandern	30	20,00
MR	Liberalism	Vallonien	23	15,33
Vlaams Belang	Extremhöger	Flandern	17	11,33
Open VLD	Liberalism	Flandern	18	12,00
PS	Socialism	Vallonien	20	13,33
SP.A-Spirit	Socialism	Flandern	14	9,33
CDH	Kristdemokrati	Vallonien	10	6,67
Ecolo	Gröna	Vallonien	8	5,33
Lijst Dedecker	Konservativ liberalism	Flandern	5	3,33
Groen!	Gröna	Flandern	4	2,67
FN	Extremhöger	Vallonien	1	0,67

Regeringsbildandet var segdragen, den första koalitionsregeringen bildades inte förrän 9 månader efter valet. Och det var Yves Leterme från CD&V –N – VA som lyckades sy ihop denna koalition som bestod av: CD&V-N-VA, Open VLD, MR, PS och CDH. Regeringen erhöll på så sätt majoritet i parlamentet med 67,33

% av mandaten. Vad som är anmärkningsvärt med det här valet är att det tog lång tid innan en regering var på plats, men också att regeringschefen avgick efter 4 månader. Han ersattes av Herman Van Rompuy, som i sin tur avgick från sin post efter mindre än 1 år. Då Yves Leterme återigen utsågs till premiärminister (Premiere, 2012).

Det intressanta med koalitionen är att den återigen består av både vänster, kristdemokratiska och högerpartier. Såsom PS och Open VLD. Men också att tre av koalitionspartierna är vallonska, varav ett av dem kan ses som ett ”överflödigt parti” i den meningen att koalitionen får mer än 51 % av mandaten. Men å andra sidan skapar detta en god representativitet av alla regioner.

Som nämndes tidigare så är det två flamländska och tre vallonska partier med i regeringen efter detta val. Detta blev det första valet som analyserats där partier med samma ideologi fast med olika regionala tillhörigheter inte sitter i regeringen tillsammans. Det parti som ”fattades” i denna regering är de flamländska socialdemokraterna. Vad man kan säga är att denna regering hade god regional representativitet men inte lika god ideologisk representativitet.

5.4.5 2010 Parlamentsval

2010 års parlamentsval är det sista val som skall analyseras, det är även det senaste parlamentsvalet i Belgien. Inför detta val gick inte N-VA och CD&V ihop i allians som i föregående val. Men N-VA erhöll ändå flest mandat efter valet och blev det största partiet. Och det är bara två partier som fått mer än 20 röster, utöver V-VA så fick PS över 20 mandat. Vad man också kan se på detta valresultat är att det är högerpartierna (bortsett från PS) som fått flest mandat (ULB, 2012).

	Ideologi	Region	Mandat	Mandat (%)
N-VA	Regionalism	Flandern	27	18,00
PS	Socialism	Vallonien	26	17,33
CD&V	Kristdemokrati	Flandern	17	11,33
MR	Liberalism	Vallonien	18	12,00
SP.A	Socialism	Flandern	13	8,67
Open Vld	Liberalism	Flandern	13	8,67
Vlaams Belang	Extremhöger	Flandern	12	8,00
CDH	Kristdemokrati	Vallonien	9	6,00
Ecolo	Gröna	Vallonien	8	5,33
GROEN!	Gröna	Flandern	5	3,33
Lijst Dedecker			1	0,67
Parti Populaire			1	0,67

Regeringsbildningen efter detta val gick till historien som den mest segdragna genom tiderna. Det tog hela 541 dagar innan Elio Di Rupo lyckades få ihop en koalitionsregering. Detta är en stark indikation på att Belgien har blivit allt mer segregerat genom åren. Det blev alltså Elio Di Rupo från PS som lyckades bilda regering. Koalitionen bestod av PS, CD&V, MR, Sp.a, OpenVld, CDH, Ecolo och Groen. De senaste valen tenderar att ha ”överflödiga” partier med i regeringen. Och i detta val slog regeringen rekord i antalet mandat. Alla 8 partier i koalitionen

hade hela 72,66 % av mandaten. Genom att koalitionen blev så stor, genererar det också hög representativitet av ideologier och regionerna (Premiere, 2012).

Frågan man kan ställa sig då är ifall de verkligen behövde så många partier i koalitionen? Efter som de kristdemokratiska och socialdemokratiska partierna står varandra nära ideologiskt, så borde de kunnat bilda en egen regering. Men de tillsammans får bara 49,33 % vilket är på gränsen till egen majoritet. Samtidigt skulle de kunna låta de 2 gröna partierna ansluta sig till koalitionen för på så sätt få egen majoritet. Det anmärkningsvärda är att de gjorde det, men att också de 2 liberala partierna anslöts. Vilket gör att koalitionen blev väldigt överflödigt. Och det tvingar PS som leder koalitionen, att ge bort fler ministerposter.

5.5 Sammanfattning av valen efter federalism

Under denna period har det uppstått en rad mönster som kan kopplas ihop med frågeställningen, hur regeringsbildningen har påverkats av federalism. Men också hur verkligheten har avvikit från idealtypen, dvs. att partier tenderar att bilda regeringen med ideologiskt lika partier.

För att börja med ett mönster kan man ta vilken typ av regering som har bildats under denna period. Det tydligaste mönstret är att alla regeringar har varit majoritetsregeringar. Regeringarna har oftast haft mer än 51 %, i fyra av fem val har regeringen haft över 60 % av mandaten. Vad som gör det så anmärkningsvärt är att det motsäger idealtypen, som går ut på att partier strävar efter att bilda regeringar som är precis över 50 %. Den första teorin som handlar om detta är ”minimal seats” teorin. Som går ut på att det parti som erhåller flest mandat strävar efter att bilda koalition med så små partier som möjligt, och det för att få majoritet i parlamentet. Anledningen till partier söker att samarbeta med små partier är för att de slipper ge ut så många ministerposter till de små partierna. Vad som också ingår i idealtypen, är teorin om ”minimal parties” som går ut på att partier vill samarbeta med så få partier som möjligt. Varför man strävar efter det är för att det underlättar regeringssamarbetet (De Winter - Dumont, 2006).

Analyserna visar tydligt att i Belgiens fall tenderar regeringarna att vara stora, både när det gäller antalet partier och andel mandat. I ett av fem val efter 1993 har regeringen haft precis över 51 %. Resterande val har regeringarna varit mellan 60 och 72 %. Detta beror på att partierna har delat upp sig i två ”lag”, de har samma ideologi fast de finns i olika regioner. Och detta har påverkat regeringsbildningen genom att partier vill att en ideologisk motpart också ska få vara med och bilda regering.

Vad man även kan se under denna period är att partier tenderar att sitta i regering med ideologiskt ”främmande” partier. T.ex. har socialdemokraterna och liberalerna suttit tillsammans i regering i fyra av fem val. Två av dessa har varit regeringen varit ideologiskt nära, för att alla partier utom extremhögern satt med i regeringen. Men i två av dessa val har liberalerna valt att sitta med vänsterpartier, och lämnat mittenpartiet utanför regeringen. Detta motsäger idealtypen om att partier alltid bildar regering med partier som står ideologiskt nära.

Något annat som är intressant att nämna är de partier som har ingått i själva regeringen. Ett mönster som har kunnat utläsas efter federalismen är att kristdemokraterna har förlorat sin tidigare dominanta roll som ett parti som alltid har suttit i regering. Detta kan ses som underligt då kristdemokraterna är ett mittenparti (se stycke 5.1) och därför kan ses som ett medianparti. Enligt teorin om medianpartier (De Winter - Dumont, 2006) så kommer det vara just partiet som står i mitten på en höger-vänster skala som kommer att sitta i regeringen. Detta är en effekt av federalismen, då denna har ökat spänningarna mellan regionerna. Som en effekt av detta har väljare gått mer till höger och vänster, då dessa två motpoler har varit för och emot ökad federalism, medan kristdemokraterna har varit det parti som står mellan dessa och har valt att fokusera på de gamla kristdemokratiska frågorna vilket inte är intressant för väljare i det nya Belgien.

I en jämförelse med perioden innan federalismen så har själva regeringsbildningen tagit längre tid. Som man kan se har de tre senaste valen tagit mellan 52 till 541 dagar, och det har varit en ökande trend. Detta har sitt ursprung i federalismen genom att partierna delat upp sig i sina regioner, och därför har man inte haft så stora partier längre som kunnat bilda regering lätt. Detta har även med ”minimum parties”-teorin att göra eftersom partierna inte har kunnat bilda regeringar med få partier.

När det kommer till premiärministrarnas hemregioner kan man se ett mönster i att flamländarna har varit dominanta när det gäller premiärministrar. Tre av fyra premiärministrar har kommit ifrån Flandern medan en har kommit ifrån Vallonien. Detta kan kopplas samman till att federalismen genom att partier har splittrats, och pga. av att flamländarna är så många fler än vallonerna så har ett flamländskt parti alltid kunnat bli det största och därför fått bilda regering. Den enda anledningen till att en vallon har kunnat bli premiärminister är att det största flamländska partiet inte satt med i regeringen och därför kunde ett vallonskt parti bli det största i regeringen.

6 Slutsats

6.1 Resultat av analys

En sammanfattning över de två perioder som fanns före och efter federalismen har nu arbetats fram. Genom att jämföra dessa så kommer en slutsats att kunna nås för att se om federalismen har påverkat den idealtyp som finns för att beskriva regeringsbildning.

Innan federalismen fanns det endast ett parti för hela Belgien för en partigrupp. Sedan valet 1968 så skedde en första splittring av ett parti då Kristdemokraterna blev till två partier. Detta kan ställas i motsats till valen efter federalismen då så gott som samtliga partier har splittrats. Innan 70-talet så kunde man se att det fanns dominanta partier som alltid satt i regeringen. Detta eftersom de var rikstäckande och alltid kunde sitta i regering. Men nu efter splittringarna har mångfalden av partier ökat och plattat till dominansen av mandatfördelningen så att det nu finns partier som är ungefär lika stora.

Ser man till idealtypen som studien har använt sig av, att partier alltid väljer att samarbeta med partier som ligger en nära på en höger-vänster skala när man bildar regering kan man se att den stämmer relativt väl överrens med tiden innan federalismen då socialdemokraterna och kristdemokraterna var de som valde att samarbeta, och de ligger nära varandra ideologiskt. Och nu efter federalismen kan man se att Belgien har glidit ifrån idealtypen. Dock är det inte så att detta beror på att partier har valt att samarbeta regionalistiskt, utan detta har inte varit så viktigt när det gäller regeringsbildningen under den tidsperiod som har studerats. Det som har noterats är istället att partier väljer att samarbeta mer med partier som inte är ideologiskt nära på en höger-vänster skala.

En annan aspekt av idealtypen är att partierna väljer att samarbeta så att man får en ”minimal winning”-regering. Det stämde relativt väl överens med valen innan federalismen, då det inte bara var så att man gick efter en ”minimal parties”-strategi utan att man även strävade efter att inte behöva ge bort så många regeringsplatser till andra partier. Efter federalismen så har det kunnat utläsas att regeringarna inte alls följer den idealtyp som har använts, detta eftersom nästan alla regeringar har innehållit många partier och även haft anmärkningsvärt stor majoritet i parlamentet.

6.2 Slutdiskussion

Frågan nu är om det är federalismen som är den pådrivande faktorn till att vi har fått de här resultaten eller om det är någon annan bakomliggande variabel.

Vi menar att det är väljarna som först drivit på att Belgien ska bli mera federalt, detta för att gruppstillhörighet skapar en klyfta mellan regionerna som sedan genererat att väljarna efterfrågar mer självständighet så att besluts ska tas på regional nivå. Detta kan självklart ha påverkats av ekonomisk utveckling inom de olika regionerna. Detta har lett till att väljarna efterfrågar politik som representerar regionen mer än ideologin, som sedan leder till att klyftorna ökar än mer.

Partierna har självklart velat attrahera väljare, och har varit tvungna att anpassa sig till väljarnas åsikter. Detta har lett till att partier förespråkar mer federalism men även till den än mer viktiga effekten att partier har varit tvungna att splittras mellan regionerna för att de vill driva sina egna regioners intressen.

Allt detta har såklart bidragit till att Belgien har utvecklats till en federal stat. Och detta menar vi i sin tur kommer att fortsätta leda till att Belgien nu kommer att bli än mer federalt i framtiden. Detta för att när en stat väl blivit federal så kommer invånarna att identifiera sig än mer med sin region, vilket i sin tur kommer att påverka partierna och det blir som en cirkel där federalismen som institution ständigt leder till än mer strävan efter självständighet.

Ett argument för federalismens påverkan redan ifrån början är att själva idén om federalism redan fanns. Därför så kunde belgare ha en färdig mall att sträva efter och de kunde även se att federala stater som t.ex. Tyskland och USA funkade någorlunda bra.

Som kan ses i arbetet kan även argumentet att det är just partisplittringen som har lett till att Belgien har glidit ifrån vår idealtyp. Detta för att en splittring av partier har bidragit till att det är svårt att bilda regeringar, då det inte finns ett fåtal stora partier kvar längre. Nu måste man istället samarbeta med partier som har systerpartier i de olika regionerna, vilket såklart påverkar regeringens storlek. Samtidigt kommer en splittring av partierna leda till att de två olika partierna drivs i olika riktning ideologiskt, som man mycket väl kan tänka sig har hänt i Belgiens fall där det vallonska partiet måste locka väljare som inte är lika ekonomiskt starka som flamländarna. Då kan de två olika partierna ha kommit olika på höger-vänster skalan, vilket i sin tur har lett till att samarbeten inte kommer följa idealtypen längre.

Vi menar dock att partisplittringen är en effekt av federalismen snarare än tvärtom. Detta beror på att det är tanken om federalism och ökat självstyre som drivit på partiernas splittring. Samtidigt så kan man säga att ett federalt system har mindre enhetliga partier överlag, som man t.ex. kan se i Tyskland med en Bayersk gren av partier och i USA där partiet snarare är en valplattform för enskilda kandidater ifrån de olika delstaterna. Samtidigt så kan man se att Belgien går längre och längre ifrån idealtypen över tid efter att man blivit helt federalt.

Sammanfattningsvis är vårt resultat att Belgien har gått ifrån idealtypen om att partier bildar ideologiskt lika och "minimal winning"-regeringar svårt att generalisera till andra federala stater. Detta har att göra med att vi även gjorde en fallstudie över Belgien, nämligen att Belgien kan ses som ett sådant unikt fall. Alla federala stater har inte de förutsättningar som Belgien har, med två olika regioner med helt olika språkgrupper, eller att man är ett rikt land i en rik region.

Men vi menar att just federalism är det som påverkat just Belgien till att inte följa normala teorier när det gäller regeringsbildning.

7 Referenser

- Alen, André – Patrick Peeters, 1995. "Belgium – The Belgian State after the Fourth State Reform", *European Public Law*, vol. 1, nr 1, s. 8-15.
- Cullen, Richards, 1990. "Adaptive Federalism in Belgium", *UNSW Law Journal*, vol. 13, s. 346-358.
- De Winter, Lieven – Patrick Dumont, 2006. "Parties Into Government: Still Many Puzzles.", i Katz, Richard S. – William Crotty (red.), *Handbook of Party Politics*. Thousand Oaks: SAGE, s. 176-189.
- Deruette, Serge, 1996. "Belgium", *European Journal of Political Research*, vol. 30, nr. 3-4, s. 287-298.
- Deschouwer, Kris, 1992. "Belgium", i Katz, Richards S. – Peter Mair (red.), *Party Organizations: a data handbook on party organizations in western democracies, 1960-90*". London: SAGE, s. 121-134.
- Gallagher, Michael – Michael Laver – Peter Mair, 2011. *Representative Government in Modern Europe*. 5 uppl. New York: McGraw-Hill
- Global Edge, Hemsida, [elektronisk] 2011. Tillgänglig: <http://globaledge.msu.edu/Countries/Belgium/history>. Hämtdatum: [2012-05-17]
- Premiere – Belgiska premiärministern, Hemsida, [elektronisk] 2012. Tillgänglig: <http://premier.fgov.be/nl/biografie> → "Diensten". Hämtdatum: 2012-05-04(-16))
- Rihoux, Benoît, 2000. "Belgium", *European Journal of Political Research*, vol. 38, nr. 3-4, s. 338-347.
- Rihoux, Benoît – Patrick Dumont – Régis Dandoy, 2001. "Belgium", *European Journal of Political Research*, vol.40, nr. 3-4, s. 254-262.
- Rihoux, Benoît – Patrick Dumont – Lieven de Winter – Régis Dandoy, 2002. "Belgium", *European Journal of Political Research*, vol. 41, nr. 7-8, s. 915-926.
- Rihoux, Benoît – Lieven de Winter – Patrick Dumont – Régis Dandoy, 2004. "Belgium", *European Journal of Political Research*, vol. 43, nr. 7-8, s. 950-962.
- Swank, Duane, *Comparative Parties – Codebook* [elektronisk]. http://www.marquette.edu/polisci/faculty_swank.shtml. Hämtdatum: [2012-05-08]
- ULB – Universite Libre de Bruxelles, Departement de Science Politique, Valresultat databas, [elektronisk]. 2012. Tillgänglig: <http://dev.ulb.ac.be/cevipol/>. Hämtdatum: [2012-05-14]